

**FEN BİLGİSİ ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKULDAKİ REHBERLİK
HİZMETLERİNİN ÖĞRENCİLERE KATKISINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARININ
İNCELENMESİ¹**

*INVESTIGATING METAPHORIC PERCEPTIONS STATED BY CANDIDATE SCIENCE
TEACHERS REGARDING CONTRIBUTION OF THE GUIDANCE SERVICES AT SCHOOL
FOR STUDENTS*

Dr. Öğr.Üyesi Süleyman BALCI

Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü,
meb.suleyman@gmail.com Kırıkkale/Türkiye

ÖZ

Metaforik algılar, bireylerin oluşum süreci ve gerçekleştirmelerle ilgili düşüncelerini kontrol etmelerini, yönlendirmelerini ve tekrar yapılandırılmalarını sağlayarak bilişsel yapıları biçimlendirmelerine yardım edebilirler. Bu çalışmanın amacı, fen bilgisi öğretmeni adaylarının okuldaki rehberlik hizmetlerinin öğrencilere katkısı ile ilgili metaforik algılarını incelemektir. Bu çalışma, 2017 -2018 öğretim yılında bir eğitim fakültesinde Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü dördüncü sınıfa devam eden öğrenciler ile yapılmıştır. Bu çalışmada uygulama yapılan bireyleri belirlemek üzere amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır ve toplanan veriler, nitel araştırma yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu yöntem ile ilgili olarak katılımcılara açık uçlu bir soru sorulmuş ve yanıtlar yazılı olarak alınmıştır. Daha sonra yazılı yanıtların analizi için yanıtların içeriği ile ilgili gruplar ve temalar oluşturulmuş ve her grubun ve temanın frekans değeri hesaplanmıştır. Son olarak, katılımcıların metaforik algıları ile ilgili temalar literatürdeki tartışmalarla desteklenerek yorumlanmıştır. Sonuç olarak aday fen bilgisi öğretmeni adaylarının okuldaki rehberlik hizmetlerinin öğrencilere katkısı ile ilgili metaforik algılarının birden fazla değişik metaforlar ile açıklandığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metaforik Algı, Aday Fen Bilgisi Öğretmenleri, Rehberlik Hizmetleri

ABSTRACT

Metaphoric perceptions can enable individuals to shape their cognitive structures by restructuring, directing and controlling their thoughts about the formation and process of the happenings. Aim of this study is to analyze metaphoric perceptions of candidate science teachers regarding contribution of the guidance services at school for students. Participants of this study are fourth grade students who were attending science education department of an education faculty in 2017-2018 academic calendar. In order to determine the participants, purposeful sampling technique were used and metaphoric perceptions stated by candidate science teachers were analyzed qualitatively. An open-ended question were asked to participants and their responses were taken in written form in order to collect necessary data. Furthermore, after analyzing their written responses, content of written responses were clustered into groups and themes. Subsequently, frequency value of each group and each theme were calculated. As a result of the analysis of metaphoric perceptions stated by candidate science teachers, it is determined that contribution of the guidance services at school for students have been explained with several and meaningful metaphors.

Keywords: Metaphoric Perception, Candidate Science Teachers, Guidance Services

1.GİRİŞ

Okulda verilmekte olan eğitimden öğrencilerin beklentilerle uyumlu olacak düzeyde yararlanabilmelerini desteklemek amacıyla çağdaş eğitim anlayışının bir gereği olarak öğrenci kişilik hizmetlerine önem verilmektedir. Öğrenci kişilik hizmetleri kapsamında yer alan rehberlik hizmetleri ile gerek tüm öğrencilere gerekse okul personeline yönelik önemli çalışmalar yürütülmektedir. Ülkemizde rehberlik çalışmaları

¹ Bu makale, Erciyes Üniversitesi'nde 31 Ocak - 03 Şubat 2018 arasında düzenlenen "Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi (USBIK 2018)"nde sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir."

önceleri ortaöğretim kurumlarında sunulmaya başlanmış, daha sonraları öğretim kademelerinde yaygın hale gelmiştir (Yeşilyaprak, 2015).

Rehberlik hizmetleri ile tüm öğrencilerin zihinsel, bedensel, sosyal ve duygusal açıdan her yönüyle bütün olarak gelişmesi amaçlanmaktadır. Yeşilyaprak (2015), eğitim ortamlarındaki rehberlik hizmetlerinin amacının; öğrencinin tüm kapasitesini ortaya koyabilmesini, potansiyeli ölçüsünde kendini geliştirmesini, daha yeterli, daha verimli ve daha anlamlı bir yaşam sürebilmesini sağlamak olduğunu belirtmektedir. Kuzgun (2000) tarafından rehberlik, “bireye kendini anlaması, çevredeki imkânları tanınması ve doğru kararlar vererek, özünü gerçekleştirme için yapılan sistematik ve profesyonel bir yardım süreci” olarak tanımlanmaktadır.

Eğitim ortamındaki bireylere yönelik yardım ihtiyacının artmasıyla birlikte eğitsel, sosyal ve kişisel rehberlik konularını içeren rehberlik çalışmalarının önemi artmaktadır. Bundan dolayı son yıllarda yeni bir anlayış olarak gelişimsel rehberlik anlayışı uygulamaya konulmuştur ve rehberlik hizmetleri tüm öğrencileri kapsayacak biçimde verilmeye başlanmıştır (Yeşilyaprak, 2015).

Eğitim kurumlarında öğrencilere yönelik rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili personelin görevleri Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2001) ile düzenlenmiştir. Bu yönetmelikte belirtildiği gibi okullarda görevli psikolojik danışmanların (rehber öğretmenlerin), okul psikolojik danışma ve rehberlik programının yürütülmesini sağlama, öğrencilerin planlama yapmalarına yardımcı olma, gereksinimlere yönelik bireysel ya da grupla danışma yapma, konsültasyon yapma ve bilgi sağlama gibi önemli görevleri ve sorumlulukları bulunmaktadır.

Bu yönetmelikte rehberlik hizmetlerinin takım anlayışı ile yürütülmesine yönelik olarak branş öğretmenleri tarafından uygulanması beklenen görevler de yer almaktadır. Bu anlamda öğretmen adaylarının okulda öğretmenlik mesleğini uygularken rehberlik ile ilgili hizmetlerde ve çalışmalarda bilinçli biçimde katkı sağlamaları amacıyla öğretmen adaylarına eğitim veren eğitim fakültesindeki zorunlu dersler arasında rehberlik dersi de yer almaktadır. Bu ders sayesinde öğretmen adaylarının okullardaki rehberlik hizmetlerine ilişkin bilgi, beceri ve olumlu bir anlayış kazanmaları beklenmektedir.

Çeşitli yayınlarda okul psikolojik danışmanlarının ve diğer profesyonellerin uygulamalarında metafor kullanmaları önerilmektedir (Kararımak ve Güloğlu, 2012). Metaforlar, içerdiği bilişsel niteliklerden dolayı örtük yaşantıların ve karmaşık kavramların anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır (Van Parys ve Rober, 2013). Bundan dolayı metaforların, psikolojik danışma sürecinde terapötik işbirliğine katkı sağladığı belirtilmekte ve çocuklar gibi bazı bireylerle iletişim kurabilmenin bir yolu olarak görülmektedir. Bunun bir sonucu olarak, bireylerin duygu ve düşüncelerini birbirlerine aktarmada kullandıkları ifade yöntemlerinden birisi de metafor yöntemidir.

Sosyal bir gerçeği aktarmada, sözlerin gerçek anlamları dışında benzetmelerden yararlanılarak kullanılmasında metaforlar, bir iletişim aracı olarak dikkat çekmektedir. Türk Dil Kurumu tarafından “metafor”, mecaz ile eşanlamlı olarak verilmektedir ve “Bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanılması” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2018).

Metaforların kullanımı konusunda öğretmene yönelik olarak Cerit (2008), okul kavramına ilişkin olarak Saban (2008); ilköğretim denetçilerine ilişkin olarak Ünal (2010), okul psikolojik danışmanlarına yönelik algılara ilişkin olarak Camadan ve Kahveci (2013) ve Özpolat (2014) tarafından çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Ancak yapılan taramalarda fen bilgisi öğretmen adaylarının rehberlik konusundaki metaforik algılara ilişkin bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu araştırmanın rehberlik konusunda yapılacak metafor içerikli araştırmalara katkısı olacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı, aday fen bilgisi öğretmenlerinin rehberliğin yararına ilişkin algıladıkları metaforları incelemektir. Bu amaca yönelik olarak bu çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Aday fen bilgisi öğretmenlerinin rehberliğin yararına ilişkin algıladıkları metaforlar nelerdir?
2. Aday aday fen bilgisi öğretmenlerinin rehberliğin yararına ilişkin algıladıkları metaforlar ortak özellikler bakımından hangi kategoriler altında gruplanabilir?

2. YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden biri olan ve mecazlar yoluyla veri toplama olarak isimlendirilen metafor yöntemi kullanılmıştır. Metafor yöntemi ile fen bilgisi öğretmeni adaylarının okuldaki rehberlik hizmetleri ile ilişkilendirdikleri metaforlar belirlenmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada araştırma modeli olarak, nitel araştırma yöntemlerinden biri olarak belirtilen metafor yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, kaynaklarda mecazlar yoluyla veri toplama olarak isimlendirilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Metafor, insanların duygu ve düşüncelerini birbirlerine aktarmada kullandıkları ifade yöntemlerinden biridir. Metaforun, sosyal bir gerçeği aktarmada, sözlerin gerçek anlamları dışında benzetmelerden yararlanılarak kullanıldığı bir iletişim aracı olduğu belirtilmektedir. Türk Dil Kurumu tarafından internet ortamında yayınlanan sözlükte “metafor”, mecaz ile eşanlamlı olarak verilmekte ve “Bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma” şeklinde açıklanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2018). Bu araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan ve “okullardaki rehberlik hizmetleri” ile ilişkilendirilen metaforlar, betimleme amacıyla analiz edilmiştir. Analiz sonucunda fen bilgisi öğretmeni adaylarının okullardaki rehberlik hizmetlerine ilişkin algıladıkları metaforlar belirlenmiştir ve bu metaforlara ilişkin açıklamalar betimlenmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmadaki çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan tipik durum örnekleme kullanılmıştır. Tipik durum örnekleme, araştırma problemi ile ilgili olarak evrende yer alan çok sayıda durumdan tipik olan bir durumun belirlenerek bu örnek üzerinden bilgi toplanması olarak açıklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Tipik durumların seçiminde genellikle araştırma konusu ile ilgili bilgi sahibi bireylerden yararlanılmaktadır. Bu çalışmada araştırma konusuyla ilgili bilgi sahibi olan fen bilgisi öğretmenliği bölümünde eğitimini tamamlamak üzere olan fen bilgisi öğretmeni adaylarının yer aldığı bir çalışma grubu belirlenmiştir. Bu araştırma için belirlenen çalışma grubunda toplam 58 fen bilgisi öğretmeni adayı bulunmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Çalışma grubunun okullardaki rehberlik hizmetlerinin yararına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile ifade edebilmeleri için açık uçlu soru kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından araştırma konusunda açıklama yapıldıktan sonra hazırlanan açık uçlu soru ile katılımcılardan “Rehberlik hizmetleri gibidir, çünkü” ifadesini yazılı olarak tamamlamaları istenmiştir. Katılımcılardan toplanan bu veriler araştırmada veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, içerik analizi yoluyla incelenmiştir. İçerik analizine ilişkin işlem süreci, birbirine benzeyen verilerin belirli kavramlar çerçevesinde bir araya getirilmesini ve belirlenen kavramların anlamlı biçimde kategoriler halinde düzenlenip yorumlanmasını içermektedir. İçerik analizi sürecinde dört aşama yer almaktadır: (1) verilerin kodlanması, (2) kavramların belirlenmesi, (3) kategorilerin düzenlenmesi, (4) kategorilerin tanımlanması ve yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Bu çalışmada, verilerin analizi için ilk aşamada verilerin çalışma konusuna ve amacına uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla ayıklama işlemi yapılmıştır. Sonraki aşamada, verilerin anlamlı olmasını sağlamak için kodlama işlemi uygulanmıştır. Bir sonraki aşamada, metaforlar belirlenmiştir. Veri analizi sürecinin son aşamasında, metaforlara ilişkin anlamlı kategoriler tanımlanmıştır.

2.5. Verilerin Geçerliliği ve Güvenirliği

Nitel araştırmaların yaklaşımı, tasarımı ve verileri farklı olduğu için geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında da farklı ölçütler kullanılmaktadır. Nitel araştırmalarda elde edilen verilerin ayrıntılı olarak sunulması ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu ölçüt dikkate alınarak bu çalışmada hem verilerin güvenilirliğinin artırılması hem de geçerliğin sağlanması için araştırmacının aşamaları detaylı olarak açıklanmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan fen bilgisi öğretmeni adaylarından elde edilen verilerin içerik analizi sürecinde 58 katılımcı tarafından okullardaki rehberlik hizmetleri ile ilgili geçerli 45 farklı metafor algısı üretildiği belirlenmiştir. Araştırmaya katılanların okullardaki rehberlik hizmetleri ile ilgili algıladığı geçerli 45 metafor beş kategori halinde gruplanmıştır. Bu kategoriler; psikolojik yardım anlamında algılanan metaforlar, gidiş yönünü gösteren araç anlamında algılanan metaforlar, hayata yön veren anlamında algılanan metaforlar, sosyal destek sağlayan araç anlamında algılanan metaforlar, sorun araştıran araç anlamında algılanan

metaforlar olarak belirlenmiştir. Belirtilen kategorilere göre gruplanan metaforlara ilişkin aşağıda bilgi verilmiştir.

3.1. Psikolojik yardım anlamında algılanan metaforlar

Katılımcıların “okuldaki rehberlik hizmetlerini” psikolojik yardım anlamında algıladığı metaforlar tablo 1’de frekans ve yüzdelik dağılımları ile verilmiştir.

Tablo 1: Psikolojik yardım anlamında algılanan metaforlar

metaforlar	f	%
danışman	3	1,8
psikolojik danışman	2	1,2
psikolojik danışma	2	1,2
psikolojik yardım	1	0,6
psikolog	1	0,6
danışma	1	0,6
yardım	1	0,6
yardımlaşma	1	0,6
Toplam	12	7,2

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcıların “okullardaki rehberlik hizmetlerini” psikolojik yardım anlamında algıladığı 8 metafor belirtilmiştir. Bu metaforlar (f: 12), toplam metaforların % 7,2’ ini oluşturmaktadır.

3.2. Gidiş yönünü gösteren araç anlamında algılanan metaforlar

Katılımcıların “okuldaki rehberlik hizmetlerini” gidiş yönünü gösterme özelliği bulunan araç olarak algıladığı metaforlar tablo 2’de frekans ve yüzdelik dağılımları ile verilmiştir.

Tablo 2: Gidiş yönünü gösteren araç anlamında algılanan metaforlar

metaforlar	f	%
pusula	4	2,4
harita	2	1,2
ışık	2	1,2
kılavuz	2	1,2
yollar	1	0,6
yol	1	0,6
deniz feneri	1	0,6
yol tarif edici	1	0,6
güneş	1	0,6
yol gösterici	1	0,6
yönlendirme	1	0,6
akarsu yatağı	1	0,6
nevigasyon	1	0,6
Toplam	19	11,4

Tablo 2’de görüldüğü gibi katılımcıların “okullardaki rehberlik hizmetlerini” gidiş yönünü gösterme özelliği bulunan araç olarak algıladığı 14 metafor belirtilmiştir. Bu metaforlar (f: 19), toplam metaforların % 11,4’ nü oluşturmaktadır.

3.3. Hayata yön veren anlamında algılanan metaforlar

Katılımcıların “okuldaki rehberlik hizmetlerini” hayata yön veren anlamında algıladığı metaforlar tablo 3’de frekans ve yüzdelik dağılımları ile verilmiştir.

Tablo 3: Hayata yön veren anlamında algılanan metaforlar

metaforlar	f	%
ilaç	2	1,2
yaşam koçu	1	0,6
doktor	1	0,6
ilk yardım	1	0,6
rehber	1	0,6
pilot	1	0,6
kaptan	1	0,6
kitap	1	0,6
kitaplık	1	0,6
bahçıvan	1	0,6
sistem	1	0,6
yazar	1	0,6
bina	1	0,6
ilaç	1	0,6
yaşam koçu	1	0,6
doktor	1	0,6
ilk yardım	1	0,6
Toplam	17	10,2

Tablo 3'te görüldüğü gibi katılımcıların "okullardaki rehberlik hizmetlerini" hayata yön veren anlamında olarak algıladığı 13 metafor belirtilmiştir. Bu metaforlar (f: 17), toplam metaforların % 10,2' sini oluşturmaktadır.

3.4. Sosyal destek sağlayan anlamında algılanan metaforlar

Katılımcıların "okuldaki rehberlik hizmetlerini" sosyal destek sağlayan anlamında algıladığı metaforlar tablo 4'de frekans ve yüzdelik dağılımları ile verilmiştir.

Tablo 4: Sosyal destek sağlayan anlamında algılanan metaforlar

metaforlar	f	%
anne	2	1,2
baba	1	0,6
aile	1	0,6
arkadaşlık	1	0,6
arkadaş	1	0,6
Toplam	6	3,6

Tablo 4'te görüldüğü gibi katılımcıların "okuldaki rehberlik hizmetlerini" sosyal destek sağlayan anlamında algıladığı 5 metafor belirtilmiştir. Bu metaforlar (f: 6), toplam metaforların % 3,6' ını oluşturmaktadır.

3.5. Sorun araştıran anlamında algılanan metaforlar

Katılımcıların "okuldaki rehberlik hizmetlerini" sorun araştıran anlamında algıladığı metaforlar tablo 4'de frekans ve yüzdelik dağılımları ile verilmiştir.

Tablo 5: Sorun araştıran anlamında algılanan metaforlar

metaforlar	f	%
ihtiyaçların belirlenmesi	2	1,2
dedektif	1	0,6
ayna	1	0,6
büyüteç	1	0,6
analiz testi	1	0,6
çözüm araştıran	1	0,6
Toplam	7	4,2

Tablo 5’te görüldüğü gibi katılımcıların “okuldaki rehberlik hizmetlerini” sorun araştıran anlamında algıladığı 6 metafor belirtilmiştir. Bu metaforlar (f: 7), toplam metaforların % 4,2’ ini oluşturmaktadır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Fen bilgisi öğretmeni adaylarının “okuldaki rehberlik hizmetleri” ile ilişkilendirdikleri metaforların belirlenmesini amaçlayan bu çalışmada 58 katılımcı tarafından “okullardaki rehberlik hizmetleri” ile ilişkilendirilen toplam 45 farklı geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforların anlamlı kategoriler olarak gruplanması ile, gidiş yönünü gösteren araç anlamında 13 adet (f: 18), psikolojik yardım anlamında 8 adet (f: 12), hayata yön veren anlamında 13 adet (f: 14), sosyal destek sağlayan anlamında 5 adet (f: 6), sorun araştıran anlamında 6 adet (f: 7) metafor üretilmiştir. Fen bilgisi öğretmeni adaylarının “okuldaki rehberlik hizmetleri” ile ilişkilendirdikleri metaforların frekans değerlerinin oldukça yüksek olması; katılımcıların “okuldaki rehberlik hizmetleri” konusunda farkındalık kazanma düzeyinin olumlu yönde olduğunu ve lisans eğitiminde yer alan rehberlik dersinin aday fen bilgisi öğretmenlerine olumlu katkısı olduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Camadan, F. ve Kahveci, G. (2013). Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman) İlişkin Algılarının İncelenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 13/3, 1371 – 1392.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen Ve Yöneticilerin Görüşleri. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi , 6 (4), Güz, 693-712.
- Güloğlu, B. ve Kararımak, Ö. (2012). Metafor: Danışan ve Psikolojik Danışman Arasındaki Köprü, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi 4 (37), 122-135.
- Mills, J. C. ve Crowley, R. J. (1986). Therapeutic Metaphors For Children And The Child Within. New York: Brunner/Mazel.
- Mould, T. J., Oades, L. G. ve Crowe, T. P. (2010). The Use Of Metaphor For Understanding And Managing Psychotic Experiences: A Systematic Review. Journal of Mental Health, 19(3), 282-293.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2001). Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği. Resmi Gazete: 24376. http://www.meb.gov.tr/mebasp/mebdata/mevzuat/arama_listeleme.asp.
- Nazlı, S. (2007). Psikolojik Danışmanların Değişen Rollerini Algılayışları. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 10 (18):1-17.
- Nuendorf, K. (2002). The Content Analysis Guidebook. Thousand Oaks, Sage, CA.
- Özpolat, A.R. (2014). Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Bölümü Öğrencilerinin “Psikolojik Danışma” Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metaforlar, Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:22 No:1 385-396.
- Roussell, M. A. (1995). Using Developmental Theme Metaphors With Children in France: Traditional And Naturalistic. Guidance and Counseling, 11(1), 21-24.
- Saban, A. (2008). İlköğretim I. Kademe Öğretmen Ve Öğrencilerinin Bilgi Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. İlköğretim Online, 7 (2), 421-455. [Online]: <http://ilkogretimonline.org.tr>
- Suit, J. L. ve Paradise, L. V. (1985). Effects Of Metaphors And Cognitive Complexity On Perceived Counselor Characteristics. Journal of Counseling Psychology, 32(1), 23-28.
- Ünal, A. ve Ünal, E. (2010). Öğretmen Ve Öğrencilerin Rehber Öğretmeni Algılamalarına İlişkin Bir Durum Çalışması. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 7:2. <http://www.insanbilimleri.com>
- Türk Dil Kurumu (2018) Türk Dil Kurumu Sözlüğü http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5a26935118cbf6.19750998
- Van Parys, H. ve Rober, P. (2013). Micro-Analysis Of A Therapist-Generated Metaphor Referring To The Position Of A Parentified Child in The Family. Journal of Family Therapy, 35(1), 89-113.
- Yeşilyaprak, B. (2015). Eğitimde Rehberlik Hizmetleri, Gelişimsel Yaklaşım, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık , Ankara.